

Romek Strzalkowski
1946.03.20 – 1956.06.28.

1956. június 28-án délelőtt tíz óra körül a város főterén kissé tanácstalanul várakozó tömegben elterjedt a hír: a varsói munkásküldötteket letartóztatták, és a poznani államvédelmi hivatal közeli székházában tartják őket fogva. Az események e ponton döntő fordulatot vettek. A felháborodott, egyszeriben türelmét veszített tömeg behatolt a városi tanács épületébe. A pártiroda alkalmazottai persze semmiféle ellenállást sem tanúsítottak, inkább ész nélkül elmenekültek. A tüntetők fehér zászlókat tűztek ki a vár tetejére, ezzel hirdetve: a kommunista hatalom megadta magát a népnek. A sokaság nemsokára a vajdasági pártbizottság épületét is birtokba vette. Az euforikus állapotba került emberek szobáról szobára jártak, és letépkedték a vörös zászlókat meg a különféle pártvezérek arcképeit. A pártbizottság homlokzatára hatalmas betűkkel felpingálták: „Ez a ház kiadó!” Más helyekre pedig azt írták: „Kenyeret!”, „Szabadságot!”

Ám a tüntetők ennyivel nem érték be: a néhány száz méterre magasodó államvédelmi székházat is megostromolták. A főbejáratot a rettegett elvtársak már egy órával korábban elbarikádozták, mi több, Varsóból fiatal biztonsági szolgálatosokat hívtak. A tüntetők fél tizenegykor küldöttséget menesztettek a székházba, de az államvédelmiek vezetője nem volt hajlandó tárgyalni. Helyette parancsot adott az embereinek, hogy vízágyúkkal tisztítsák meg az épület előterét. A tömeg a vízsugarakra közáporral felelt, miközben azt skandálta: „Ma végzünk veletek!”, „Le a komcsikkal!”. Tizenegy órakor pedig megtörtént az, amire néhány nappal korábban még senki sem számított: eldőrdült az első lövés. Egy államvédelmis adta le a székházból – újabb lövések követték, majd elkezdett csattogni egy géppisztoly. Sebesültek és halottak maradtak a téren. Köztük egy kilencéves fiúcska, név szerint Bronislaw Król. A tüntetők azonban nem menekültek a helyszínről. Sokan még csak fedezéket sem kerestek maguknak. Különösen az a fiatal kalauznő kínált vonzó célpontot, aki két kolléganője társaságában a nemzetiszínű zászlót lobogtatta.

Fél tizenkettő körül már volt mivel visszalőni: a tüntetés fegyveres felkeléssé alakult át. Ekkor játszódott le az a jelenet, amely a poznani fekete csütörtök jelképévé vált.

A szemtanúk állítása szerint az államvédelmiek székházának ablakából egy vörös hajú nő tüzelt a leghevesebben. Ő vette célba a kalauznők zászlót lengető kis csoportját is. Sorozata megsebesített két kalauznőt, egy tizenkét éves gyereket, továbbá megölt egy vasutast. A zászló, akár egy hatásvadász módon megrendezett filmjelenetben, arra hullt, aki tartotta: fehér színén átütött a vér. A zenei általános iskola egy tizenhárom éves kisdíákja, **Romek Strzalkowski** emelte a magasba, és a golyózáporra ügyet sem vetve megindult vele az épület felé. A fiút délután holtan találták az államvédelmi székházhoz tartozó járműtelepen. Pisztolylövéssel közvetlen közélről végeztek vele. Később tisztázni akarták meggyilkolásának körülményeit, de eredménytelenül.

A Poznan-i fiatalemberhez hasonlóan az 1956 októberi események során Miskolcon a 13 éves Misley Emese volt a lövöldözések ártatlan áldozata.

Az anyagot az internetről összeállította: Fekete Dénes